

EUROPOS PARLAMENTAS

2009–2014

Plenarinio posėdžio dokumentas

A7-0285/2011

20.7.2011

PRANEŠIMAS

dėl metinio pranešimo apie Europos ombudsmeno 2010 m. veiklą
(2011/2106(INI))

Peticijų komitetas

Pranešėja: Iliana Malinova Iotova

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	10
GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI	14

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl metinio pranešimo apie Europos ombudsmeno 2010 m. veiklą
(2011/2106(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į metinį pranešimą apie Europos ombudsmeno 2010 m. veiklą,
 - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 24 straipsnio trečiąją pastraipą, 228 ir 298 straipsnius,
 - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 ir 43 straipsnius,
 - atsižvelgdamas į savo 2008 m. birželio 18 d. rezoliuciją¹ dėl Europos Parlamento sprendimo, iš dalies keičiančio 1994 m. kovo 9 d. Sprendimą 94/262/EAPB, EB, Euratomas, dėl ombudsmeno pareigų atlikimą reglamentuojančių nuostatų ir bendrųjų sąlygų, patvirtinimo²,
 - atsižvelgdamas į 2006 m. kovo 15 d. sudarytą ir 2006 m. balandžio 1 d. įsigaliojusį Europos Parlamento ir ombudsmeno pagrindų susitarimą dėl bendradarbiavimo,
 - atsižvelgdamas į 2009 m. sausio 1 d. Ombudsmeno statuto įgyvendinimo nuostatas³,
 - atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Europos ombudsmeno veiklos,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 205 straipsnio 2 dalies antrąjį ir trečiąjį sakinius,
 - atsižvelgdamas į Peticijų komiteto pranešimą (A7-0285/2011),
- A. kadangi 2011 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento pirmininkui oficialiai pateiktas metinis pranešimas apie Europos ombudsmeno 2010 m. veiklą, o 2011 m. gegužės 23 d. ombudsmenas Nikiforos Diamandouros Briuselyje pristatė savo pranešimą Peticijų komitetui,
- B. kadangi SESV 24 straipsnyje nurodoma, kad „kiekvienas Sąjungos pilietis gali kreiptis į ombudsmeną, kurio pareigybė įsteigta pagal 228 straipsnį“,
- C. kadangi Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnyje teigiama, kad „kiekvienas asmuo turi teisę į tai, kad Sąjungos institucijos ir organai jo reikalus tvarkytų nešališkai, teisingai ir per kiek įmanomai trumpesnę laiką“,
- D. kadangi bendra užsienio politika, saugumo politika ir Europos Vadovų Tarybos veikla priskiriama ombudsmeno kompetencijai,

¹ OL C 286E, 2009 11 27, p. 172.

² OL L 189, 2008 7 17, p. 25.

³ Patvirtintos 2002 m. liepos 8 d. ir iš dalies pakeistos 2004 m. balandžio 5 d. ir 2008 m. gruodžio 3 d. ombudsmeno sprendimais.

- E. kadangi Chartijos 43 straipsnyje teigiama, kad „kiekvienas Sąjungos pilietis ir kiekvienas fizinis asmuo, kuris gyvena bet kurioje valstybėje narėje, ar juridinis asmuo, kurio registruota buveinė yra valstybėje narėje, turi teisę kreiptis į Europos ombudsmeną su skundu dėl netinkamų Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų administravimo veiksmų, išskyrus Europos Sąjungos Teisingumo Teismo vykdomas teismo funkcijas“;
- F. kadangi įsigaliojus Lisabonos sutarčiai Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija tapo teisiškai privaloma daugumoje valstybių narių, suteikdama papildomą teisėtumą Europos ombudsmeno sprendimams,
- G. kadangi įsigaliojus Lisabonos sutarčiai buvo nustatytas bendrų taisyklių dėl administracinių procedūrų ES institucijose, įstaigose, organuose ir agentūrose, kurios pagal SESV 298 straipsnį „remiasi atvira, veiksminga ir nepriklausoma Europos administracija“, teisinis pagrindas ir kadangi Lisabonos sutartis turi poveikį Europos ombudsmeno darbui, nes, *inter alia*, buvo įsteigta Europos išorės veiksmų tarnyba ir Europos Vadovų Taryba tapo ES institucija;
- H. kadangi netinkamas administravimas apibrėžtas kaip viešosios įstaigos nesugebėjimas veikti laikantis taisyklių ar principų, kurių ji privalo laikytis,
- I. kadangi N. Diamandouros 2010 m. sausio 20 d. Strasbūre vykusiame Europos Parlamento plenariniame posėdyje vėl išrinktas Europos ombudsmenu ir 2010 m. spalio 25 d. Liuksemburge prisiekė Teisingumo Teismui,
- J. kadangi 2010 m. rugsėjo 27 d. Europos ombudsmeno institucija minėjo savo veiklos penkiolikos metų sukaktį; kadangi per šiuos penkiolika metų ombudsmenas atsakė į daugiau kaip 36 000 skundų ir atliko daugiau kaip 3 800 tyrimų dėl galimo netinkamo administravimo,
- K. kadangi ombudsmenas pasinaudojo savo institucijos veiklos penkiolikos metų sukaktimi naujai strategijai, skirtai jo 2009–2014 m. kadencijai, parengti; kadangi šioje strategijoje daugiausia dėmesio skiriama atsižvelgimui į suinteresuotųjų subjektų poreikius, greitesniam rezultatų siekimui, teigiamo poveikio Europos Sąjungos administravimo kultūrai užtikrinimui, naudingos ir laiku teikiamos informacijos suinteresuotiesiems subjektams ir visuomenei teikimui bei nuolatiniam turimų išteklių naudojimo persvarstymui,
- L. kadangi 2010 m. ombudsmenas gavo 2 667 skundus; kadangi šis skaičius, palyginti su 2009 m., sumažėjo daugiau kaip 400,
- M. kadangi 2010 m. ombudsmenas užbaigė 326 tyrimus (2009 m. – 318 tyrimų), iš kurių 323 buvo pradėti dėl skundų; kadangi vidutinė tyrimų atlikimo trukmė sutrumpėjo nuo 13 mėnesių (2008 m.) iki 9 mėnesių (2009 ir 2010 m.); kadangi dauguma tyrimų buvo baigti per vienerius metus (66 proc.), daugiau kaip pusė (52 proc.) – per 3 mėnesius,
- N. kadangi ombudsmenas, ketindamas iširti galimo netinkamo administravimo atvejį remdamasis neįgalioto asmens pateiktu skundu arba paaiškėjus, kad institucijose esama sisteminių problemų, gali pradėti tyrimus savo iniciatyva; kadangi 2010 m. ombudsmenas baigė tris savo iniciatyva pradėtus tyrimus ir pradėjo dar šešis,

- O. kadangi 65 proc. 2010 m. pradėtų tyrimų buvo susiję su Europos Komisijos (2009 m. – 56 proc.), 10 proc. – su Europos personalo atrankos tarnybos (EPSO), 7 proc. – su Europos Parlamento, 2 proc. – su Europos Sąjungos Tarybos ir 1 proc. – su Europos Sąjungos Teisingumo Teismo darbu,
- P. kadangi daugiau kaip pusės 2010 m. baigtų nagrinėti skundų atvejais (55 proc.) atitinkama institucija priėmė skundo pateikėjui palankų sprendimą ar išsprendė iškilusį klausimą,
- Q. kadangi ombudsmenas gali pateikti tolesnių pastabų, jeigu nagrinėdamas skundą nustato, kad esama galimybių pagerinti administravimo kokybę; kadangi ombudsmenas, siekdamas pagerinti piliečiams teikiamų paslaugų kokybę, 2010 m. 14 skundų atvejais pateikė tolesnių pastabų, o 2009 m. tokių pastabų buvo pateikta 28 atvejais,
- R. kadangi kritinės pastabos teikiamos tokiais atvejais, kai i) atitinkama institucija nebegali ištaisyti netinkamo administravimo atvejo, ii) netinkamas administravimas neturi visuotinio poveikio ar iii) kai manoma, kad tolesni ombudsmeno veiksmai nėra būtini,
- S. kadangi, pateikus kritinę pastabą, skundo pateikėjui patvirtinama, kad skundas yra pagrįstas, ir nurodoma institucijai, kokių klaidų ji padarė, kad ateityje institucija galėtų išvengti netinkamo administravimo; kadangi per paskutinius kelerius metus kritinių pastabų pateikiama vis mažiau: 2008 m. jų pateikta 44, 2009 m. – 35, o 2010 m. – 33,
- T. kadangi tais atvejais, kai ombudsmenui būtina imtis tolesnių veiksmų, kai netinkamo administravimo atvejis gali būti ištaisytas arba kai netinkamo administravimo atvejai yra labai rimti ar daro visuotinį poveikį, ombudsmenas parengia rekomendacijos projektą,
- U. kadangi 2010 m. ombudsmenas 12 proc. skundų atvejais (40 skundų) nustatė netinkamą administravimą; kadangi septynių šių skundų atvejais jam pavyko pasiekti teigiamų rezultatų pateikus rekomendacijų projektus,
- V. kadangi, jei institucija ar įstaiga tinkamai nereaguoja į rekomendacijos projektą, ombudsmenas gali pateikti Europos Parlamentui specialųjį pranešimą,
- W. kadangi specialusis pranešimas yra kraštutinė ombudsmeno priemonė ir paskutinis savarankiškas žingsnis sprendžiant ginčą, nes rezoliucijos patvirtinimas ir Parlamento galių įgyvendinimas priskiriami Parlamento politinių sprendimų sričiai,
- X. kadangi 2010 m. ombudsmenas pateikė Europos Parlamentui vieną specialųjį pranešimą,
1. patvirtina Europos ombudsmeno pateiktą 2010 m. metinį pranešimą; sveikina ombudsmeną su jo perrinkimu 2010 m. sausio mėn.;
 2. atkreipia dėmesį į naująją ombudsmeno strategiją, kurią jis parengė dabartinei savo kadencijai ir kuri yra jo iniciatyvų ir veiklos pagrindas; pažymi, kad į šią strategiją, *inter alia*, įtrauktas nuolatinis dialogas su skundų pateikėjais, pilietine visuomene ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, geriausios patirties pavyzdžių nustatymas bendradarbiaujant ir konsultuojantis su kolegomis iš Europos ombudsmenų tinklo, ES procedūrų teisingumo ir skaidrumo didinimas ir geresnės ES institucijų administracijų aptarnavimo kultūros skatinimas;

3. pabrėžia, kad skaidrumas, prieiga prie informacijos ir pagarba Europos piliečių teisėms yra būtina sąlyga siekiant išsaugoti pasitikėjimą tarp piliečių ir institucijų;
4. mano, kad ombudsmeno vaidmuo didinant sprendimų priėmimo procedūrų ir Europos Sąjungos administravimo atvirumą ir atskaitingumą yra esminis indėlis kuriant Europos Sąjungą, kurioje pagal Europos Sąjungos sutarties 1 straipsnio antrąją pastraipą sprendimai priimami „kuo atviriau ir kuo labiau priartinant juos prie piliečio“;
5. primena, kad 2010 m. rugsėjo 27 d. Europos ombudsmeno institucija minėjo savo veiklos penkiolikos metų sukaktį; pažymi, kad per šiuos penkiolika metų ombudsmenas atsakė į daugiau kaip 36 000 skundų ir atliko svarbų vaidmenį padėdamas Europos institucijoms atlyginti žalą ir gerinti savo administravimo kokybę;
6. pažymi, kad patirtis, kurią per šiuos penkiolika darbo metų įgijo ombudsmeno institucija, suteikia jai galimybę iš tikrųjų gerai suprasti netinkamo administravimo, sisteminių problemų ir struktūrinių administracijos trūkumų tendencijas, todėl ombudsmenas gali pateikti administracijoms gaires, kaip būtų galima išvengti pakartotinių klaidų, gerinti jų darbo kokybę ir didinti skaidrumą;
7. palankiai vertina ombudsmeno iniciatyvą nuolat skelbti tyrimus, kuriuose jis nagrinėja tolesnius ES institucijų veiksmus, kurių jos ėmėsi reaguodamos į jo pateiktas kritines ir tolesnes pastabas; pažymi, kad 2009 m. 81 proc. atvejų tinkamai reaguota į pastabas (94 proc. atvejų atsižvelgus į tolesnes pastabas ir 70 proc. atvejų gavus kritines pastabas); mano, kad šie pokyčiai teikia vilčių; vis dėlto laikosi nuomonės, kad dar yra ką tobulinti, ypač atsižvelgiant į reagavimo gavus kritines pastabas rodiklį; primygtinai ragina institucijas bendradarbiauti su ombudsmenu, kad būtų pagerintas jų tolesnių veiksmų ėmimosi rodiklis;
8. palankiai vertina iš esmės dalykišką ombudsmeno ir ES institucijų bei įstaigų bendradarbiavimą; palaiko ombudsmeno, kaip išorės kontrolės mechanizmo ir vertingo nuolatinio Europos institucijų administravimo praktikos tobulinimo šaltinio, vaidmenį;
9. teigiamai vertina naują ombudsmeno institucijos logotipą, vaizdinę tapatybę ir atnaujintą metinį pranešimą, taip pat dėjuojasi, kad ombudsmenas, savo interneto svetainėje skelbdamas informaciją apie visus naujus tyrimus, pradėtus gavus skundus, didina savo institucijos skaidrumą;
10. pabrėžia, kad piliečiai turi būti geriau informuojami apie institucijos darbą ir kad reikia informacinės interneto svetainės, patvirtinančios ombudsmeno vaidmens skaidrumą;
11. siūlo, kad Peticijų komiteto posėdyje, kuriame ombudsmenas pristato savo metinį pranešimą, dalyvautų ne tik Europos Komisijos, bet ir atitinkamų Europos Parlamento, Tarybos ir kitų ES institucijų, agentūrų, tarnybų ir įstaigų administracijų, kurios buvo tyrimo, specialaus pranešimo, kritinių pastabų ar kitų ombudsmeno priemonių objektai, atstovai, kad jie galėtų pateikti pastabas dėl pranešimo ir dalyvauti diskusijose; primygtinai ragina Parlamento, Tarybos ir kitų susijusių ES institucijų, agentūrų ir įstaigų administracijų atstovus ateityje dalyvauti posėdžiuose, kuriuose pristatomas ombudsmeno metinis pranešimas ir apie jį diskutuojama; mano, kad jų dalyvavimas tokiose diskusijose ir dalijimasis nuomone apie gerą administravimą ir problemas, kurias reikia įveikti

įgyvendinant Europos ombudsmeno rekomendacijas ir atsižvelgti į pastabas, galėtų padėti pagerinti ES piliečiams teikiamas paslaugas ir tarpinstitucinį dialogą bei prisidėtų prie tikros paslaugų teikimo kultūros sukūrimo;

12. ragina ombudsmeną informuoti Parlamentą apie pokyčius savo santykiuose su naująja Europos išorės veikslių tarnyba ir Europos Vadovų Taryba;
13. pažymi, kad 2010 m. iš piliečių, bendrovių, asociacijų, nevyriausybinų organizacijų ir regionų biurų ombudsmenas gavo 2 667 skundus; pažymi, kad palyginus su praėjusiais metais skundų skaičius sumažėjo daugiau kaip 400;
14. pritaria nuomonei, kad nepriimtinių skundų skaičius sumažėjo iš dalies dėl 2009 m. ombudsmeno interneto svetainėje įdiegto sąveikiojo vadovo, kuris padeda veiksmingai nukreipti skundų pateikėjus į geriausiai jiems galinčią padėti įstaigą;
15. ragina Europos ombudsmeną ir toliau skatinti Europos ombudsmenų tinklą siekiant plėtoti išsamią duomenų bazę ir geriau informuoti ES piliečius apie atsakomybės paskirstymą tarp Europos ombudsmeno, nacionalinių ombudsmenų ir Europos Parlamento Peticijų komiteto;
16. pabrėžia, kad pats Parlamentas turi padidinti šios institucijos matomumą ir skaidrumą, skirti išteklių ir įdiegti panašų Peticijų komitetui skirtą interneto portalą, kad jis taip pat padėtų mažinti nepriimtinių peticijų skaičių ir kartu pateikti peticijų pateikėjams rekomendacijų ir patarimų bei didinti peticijų pateikimo procedūros efektyvumą ir veiksmingumą;
17. su džiaugsmu pažymi, kad ilgainiui mažėja ombudsmeno pateikiamų kritinių pastabų (2010 m. pateiktos 33 kritinės pastabos, 2009 m. – 35, 2008 m. – 44 ir 2007 m. – 55); pritaria nuomonei, kad tai – įrodymas, jog ES institucijos aktyviau nagrinėja pateikiamus skundus ir kad šių institucijų požiūriu ombudsmenas dėl savo veiksmingumo įgijo didesnę teisėtumą;
18. sveikina ombudsmeną su tuo, kad tyrimų užbaigimui reikalingas vidutinis laikas vis trumpėja (2009 m. ir 2010 m. jis buvo maždaug devyni mėnesiai); ragina imtis būtinų priemonių siekiant jį dar labiau sutrumpinti, kad būtų galima geriau pateisinti ES piliečių lūkesčius;
19. pažymi, kad 65 proc. 2010 m. ombudsmeno pradėtų tyrimų buvo susiję su Europos Komisija (219 tyrimų); išreiškia savo susirūpinimą dėl staigaus tokių tyrimų skaičiaus padidėjimo (2009 m. atliktas 191 toks tyrimas (56 proc.) ir dar kartą prašo Komisijos nario, ypač atsakingo už institucijų ryšius ir administravimą, imtis priemonių siekiant pastebimai pagerinti dabartinę padėtį ir tai padaryti kuo greičiau;
20. atkreipia dėmesį į ombudsmeno susirūpinimą dėl to, kad Europos Komisija gana dažnai pateikia netinkamą atsakymą į ombudsmeno pateiktas kritines pastabas (10 iš 32 atsakymų); pritaria ombudsmeno nuomonei, kad dar reikia daug nuveikti siekiant įtikinti pareigūnus, jog bendravimas su ombudsmenu vadovaujantis gynybinio požiūriu yra prarasta jų atstovaujama institucijų galimybė ir dėl to kyla pavojus pakenkti visos Europos Sąjungos įvaizdžiui; ragina iš esmės patobulinti atsakymų procesą, taip pat

sumažinti atsakymų rengimo laiką (ypač tais atvejais, kai laikas labai svarbus) ir rengti į sprendimus orientuotus, o ne gynybinius atsakymus; pabrėžia, kad pagal Pagrindinių teisių chartiją Europos piliečiai turi teisę į gerą administravimą;

21. atkreipia dėmesį į tai, kad 2010 m. ombudsmenas dažniausiai nagrinėjo tvirtinimus, susijusius su nepakankamu ES administravimo skaidrumu; pažymi, kad tokių tvirtinimų buvo 33 proc. visų baigtų tyrimų atvejais ir jie siejami su atsisakymu suteikti informaciją ir galimybę susipažinti su dokumentais; pritaria ombudsmeno nusivylimui dėl to, kad pastaraisiais metais skundų, susijusių su skaidrumo trūkumu, skaičius nuolat buvo didelis;
22. pažymi, kad 2010 m. ombudsmenas pateikė vieną specialųjį pranešimą, susijusį su Komisijos atsisakymu leisti susipažinti su dokumentais ir visiškai skaidriai bendradarbiauti su ombudsmenu; primena, kad 2010 m. spalio 27 d. Parlamentas patvirtino Peticijų komiteto pranešimą dėl specialiojo pranešimo; taip pat primena, kad patvirtintoje rezoliucijoje Komisija raginama įsipareigoti Parlamentui, jog ateityje ji atliks savo pareigą sąžiningai bendradarbiauti su Europos ombudsmenu;
23. ragina pradėti informavimo kampaniją, kurios tikslas – nuraminti ES institucijų darbuotojus dėl ombudsmeno pasiryžimo išklausti ir aptarti klausimus, taip pat pabrėžti ombudsmeno intervencijos privalumus siekiant priartinti ES institucijas prie ES piliečių;
24. primena, kad jau dešimt metų galioja Reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės susipažinti su ES institucijų dokumentais; primena, kad pagrindinė mintis, kuria grindžiamas šis reglamentas yra ta, kad atvirumas yra taisyklė, o slaptumas – išimtis; pažymi, kad institucijoms vis dar nesiseka įgyvendinti šios koncepcijos; laikosi nuomonės, kad ES institucijos, agentūros, tarnybos ir įstaigos privalo turėti omenyje šį principą, kai rengia dokumentus, ir užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp būtino ir tinkamo skaidrumo laipsnio ir tikro konfidencialumo poreikio;
25. primena, kad dar nebaigta Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 išdėstymo nauja redakcija procedūra; apgailestauja, kad ši išdėstymo nauja redakcija procedūra nepakankamai pažengusi į priekį; primygtinai ragina Tarybą ir Komisiją būti atviresnes ir leisti piliečiams bei Europos Parlamentui susipažinti su dokumentais ir informacija;
26. ragina ombudsmeną ir toliau primygtinai reikalauti įgyvendinti pagrindinę teisę susipažinti su dokumentais, tinkamai taikyti skaidrumo principą sprendimų priėmimo procese, puoselėti į piliečius orientuotą paslaugų teikimo kultūrą ir skatinti aktyvią ES institucijų, agentūrų ir įstaigų poziciją dėl dokumentų viešinimo, kuris yra pagrindinis ES institucijų skaidrumo ir atsakomybės principas; siūlo, kad ES piliečiams būtų paskelbti gerosios patirties pavyzdžiai siekiant pakeisti neigiamą ES administracijos įvaizdį, kurį jie yra susidarę, taip pat skatinti įvairių institucijų dialogą problemų, kurios daro žalą jų administravimo kokybei, tema;
27. pritaria ombudsmenui, kad glaustas pareiškimas dėl viešojo administravimo principų padėtų geriau puoselėti paslaugų teikimo kultūrą ir skatintų piliečių pasitikėjimą ES tarnautojais ir institucijomis; laukia ombudsmeno pareiškimo dėl viešojo administravimo principų, dėl kurių jis šuo metu konsultuojasi su valstybėse narėse dirbančiais kolegomis ir su kitomis suinteresuotosiomis šalimis;

28. siūlo, kad pareiškimas dėl viešojo administravimo principų būtų platinamas kuo didesniu mastu ir būtų lengvai prieinamas ES piliečiams, taip nuraminant juos dėl ES įsipareigojimo apsaugoti viešąsias paslaugas, su kuriomis jie kasdien susiduria;
29. vis dėlto mano, kad bendrų privalomų taisyklių ir principų dėl administracinės tvarkos pačioje ES administracijoje priėmimas, kaip jau ragino pirmasis Europos ombudsmenas, ir paslaugų principo šiame kontekste įvedimas būtų geriausias būdas užtikrinti ES administracinės kultūros ilgalaikę permainą, todėl tikisi, kad Komisija užsibrėš prioritetą šiuo tikslu ir remiantis SESV 298 straipsniu pateikti reglamento projektą;
30. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją ir Peticijų komiteto pranešimą Tarybai, Komisijai, Europos ombudsmenui, valstybių narių vyriausybėms, parlamentams ir ombudsmenams arba panašioms kompetentingoms institucijoms.

AIŠKINAMOJI DALIS

2011 m. gegužės 10 d. Europos ombudsmenas pristatė Europos Parlamento Pirmininkui Jerziui Buzekui savo metinį pranešimą apie 2010 m. veiklą. 2011 m. gegužės 23 d. jis pristatė savo pranešimą Parlamento Peticijų komiteto, kuris atsakingas už ryšių su ombudsmeno institucija palaikymą, posėdyje.

2010 m. sausio 20 d. Strasbūre vykusiame Europos Parlamento plenariniame posėdyje Europos ombudsmenas Nikiforos Diamandouros buvo perrinktas Europos ombudsmenu ir 2010 m. spalio 25 d. Liuksemburge iškilmingai prisiekė Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

Europos ombudsmeno įgaliojimų teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 228 straipsnis, pagal kurį jis yra įgaliotas priimti skundus dėl netinkamo Europos Sąjungos institucijų¹ veiklos administravimo atvejų. Teisė skųstis Europos ombudsmenui nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 24 straipsnyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 43 straipsnyje. Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, ombudsmeno įgaliojimai išplėsti įtraukiant galimus netinkamo administravimo atvejus bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP), įskaitant bendrą saugumo ir gynybos politiką (BSGP), srityje.

Ombudsmenas pateikė netinkamo administravimo apibrėžtį, kurią patvirtino Europos Parlamentas ir Europos Komisija: „Netinkamas administravimas yra viešosios įstaigos nesugebėjimas veikti laikantis taisyklių ar principų, kurių ji privalo laikytis“. Kiek tai siejama su institucijomis, pagal šią apibrėžtį jos turi laikytis teisinės valstybės ir gero administravimo principų bei pagrindinių teisių. Pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją teisė į gerą administravimą yra pagrindinė ES piliečių teisė (41 straipsnis), o ES institucijų administracijos yra įpareigtos laikytis šios chartijos nuostatų.

2010 m. rugsėjo 27 d. Europos ombudsmeno institucija minėjo savo veiklos penkiolikos metų sukaktį. Per šiuos penkiolika metų ši institucija išnagrinėjo daugiau kaip 36 000 skundų ir atliko daugiau kaip 3 800 tyrimų dėl galimo netinkamo administravimo. Išnagrinėjusi tiek daug skundų, ši institucija sukaupe nemažai patirties, kuri suteikia ombudsmenui galimybę aiškiai suprasti ES institucijų administracijų netinkamo administravimo, sisteminių problemų ir struktūrinių trūkumų kryptis. Tai ombudsmenui suteikia galimybę padėti atlyginti padarytą žalą, padėti gerinti ES administracijų veiklos kokybę ir užtikrinti gerosios patirties sklaidą ir taikymą.

Ombudsmenas pateikė atnaujintą metinį pranešimą apie 2010 m. veiklą, be to, 2010 m. ir ombudsmenas, ir Europos ombudsmenų tinklas ėmė naudoti naujus logotipus. Remiantis iš skaitytojų gauta grįžtamąja informacija ir siekiant atspindėti naują institucijos vaizdinę tapatybę bei kartu norint kuo geriau panaudoti turimus išteklius, į pataisytą ombudsmeno metinį pranešimą nebeįtraukti įprastas įvadas ir santrauka, o pateikiama atskira apžvalga, kurioje ombudsmenas atkreipia dėmesį į svarbiausius ataskaitinių metų įvykius. 2010 m. ombudsmenas užregistravo 2 667 piliečių, bendrovių, asociacijų, nevyriausybių

¹ Šiame dokumente sąvoka „institucija“ taip pat reiškia Europos Sąjungos įstaigas, agentūras ir tarnybas.

organizacijų ir regionų biurų skundus (2009 m. – 3 098) ir iš viso išnagrinėjo 2 727 skundus. Iš jų 744 skundai (27 proc.) buvo priskirti ombudsmeno kompetencijos sričiai. Beveik 58 proc. 2010 m. gautų skundų buvo pateikti internetu. Ombudsmenas užbaigė 326 tyrimus dėl pateiktų skundų ir savo iniciatyva pradėjo 12 tyrimų.

Kai įmanoma, ombudsmenas stengiasi pasiekti teigiamų rezultatų ieškodamas palankaus sprendimo, kuris būtų priimtinas ir skundo pateikėjui, ir skundžiamai institucijai. 2010 m. 179 skundų atvejais pavyko draugiškai susitarti. Tačiau jei neįmanoma rasti draugiško sprendimo, ombudsmenas gali išspręsti ginčą pateikdamas kritinę pastabą arba rekomendacijos projektą.

Kritinė pastaba teikiama tokiais atvejais, kai institucija nebegali ištaisyti netinkamo administravimo atvejo, kai netinkamas administravimas neturi visuotinio poveikio ar kai iš ombudsmeno nereikalaujama imtis tolesnių veiksmų. Ombudsmenas taip pat gali pateikti kritinę pastabą, jeigu mano, kad rekomendacijos projektas nebūtų veiksmingas, arba tais atvejais, kai skundžiama institucija nepitaria rekomendacijos projektui, tačiau dėl netinkamo administravimo atvejo pobūdžio specialiojo pranešimo teikimas Parlamentui nebūtų pateisinamas. Vis dėlto, pateikus kritinę pastabą, skundo pateikėjui patvirtinama, kad jo arba jos skundas yra pagrįstas, ir skundžiamai institucijai aiškiai nurodoma, kokių klaidų ji padarė, kad ateityje ji galėtų išvengti tokių veiksmų. 2010 m. ombudsmenas pateikė institucijoms kritinių pastabų tik 33 skundų atvejais, ir ilgainiui šių pastabų mažėja (2009 m. pateiktos 35 kritinės pastabos, 2008 m. – 44). Vis dėlto jis mano, kad šioje srityje dar yra ką tobulinti.

Tolesnės pastabos yra kita ombudsmeno priemonė, kurią jis naudoja, jeigu nagrinėdamas skundą nustato, kad esama galimybių pagerinti administravimo kokybę; šių pastabų pateikta 14 skundų atvejais (2009 m. – 28). Teikdamas tolesnes pastabas ombudsmenas nesiekia kritiškai vertinti skundžiamos institucijos; tolesnės pastabos turėtų būti laikomos rekomendacijomis ir patarimais, kaip institucija galėtų pagerinti paslaugų teikimo kokybę.

Siekdamas informuoti visuomenę ir užtikrinti, kad institucijos pasimokytų iš savo klaidų, ombudsmenas kiekvienais metais savo interneto svetainėje skelbia tyrimą apie tolesnius veiksmus, kurių ėmėsi institucijos, reaguodamos į jo pateiktas kritines ir tolesnes pastabas, be to, jis ragina institucijas į tai reaguoti. Pastarajame tyrime, kuriame buvo aptarti 2009 m., atskleidžiama, kad 81 proc. atvejų tinkamai reaguota į pastabas (94 proc. atvejų atsižvelgus į tolesnes pastabas ir 70 proc. atvejų gavus kritines pastabas). Nors bendras reagavimo į pateiktas pastabas lygis teikia vilčių, dar yra ką tobulinti, visų pirma kiek tai siejama su reagavimu į kritines pastabas.

2010 m. 12 proc. baigtų tirti skundų atvejų (40 skundų) ombudsmenas nustatė netinkamo administravimo praktiką. 7 šių skundų atvejais ombudsmenui pavyko pasiekti teigiamų rezultatų pateikus rekomendacijų projektus, kuriems buvo pritarta. 2010 m. ombudsmenas pateikė 16 naujų rekomendacijų projektų.

Rekomendacijos projektas rengiamas tais atvejais, kai skundžiama institucija gali ištaisyti netinkamo administravimo atvejį arba kai netinkamo administravimo atvejai yra rimti ar turi visuotinį poveikį. Pagal Sutarties nuostatas skundžiama institucija, gavusi rekomendacijos projektą, privalo per 3 mėnesius pateikti ombudsmenui išsamią nuomonę.

Jei ES institucija netinkamai reaguoja į rekomendacijos projektą, ombudsmenas gali parengti ir pateikti Europos Parlamentui specialųjį pranešimą. Specialusis pranešimas yra kraštutinė ombudsmeno priemonė ir paskutinis jo žingsnis nagrinėjant skundą. Tokiu atveju Parlamentas sprendžia, ar reikia imtis tolesnių veiksmų, pvz., parengti rezoliuciją. Specialieji pranešimai teikiami Peticijų komitetui, kuris atsakingas už ryšių su ombudsmeno institucija palaikymą.

2010 m. ombudsmenas, atlikęs tyrimą dėl skundo dėl galimybės susipažinti su dokumentais, susijusiais su lengvųjų automobilių išmetamų CO₂ dujų kiekiu, pateikė Parlamentui vieną specialųjį pranešimą. Šiame specialiajame pranešime pažymėta, kad Komisija beveik 15 mėnesių neatsakė į pateiktą rekomendacijos projektą, nors Sutartyje nustatytas galutinis terminas yra 3 mėnesiai. Komisija taip pat neįgyvendino prisiimto įsipareigojimo ombudsmenui. Šie pažeidimai laikyti Komisijos pareigos sąžiningai bendradarbiauti su ombudsmenu pažeidimu. Peticijų komitetas parengė pranešimą dėl ombudsmeno specialiojo pranešimo¹ (pranešėja – komiteto pirmininko pavaduotoja Chrysoula Paliadeli), kurį Parlamentas patvirtino 2010 m. spalio 27 d.

Dėl skundų objektų ombudsmeno metiniame pranešime aiškiai išska galimybė visuomenei susipažinti su ES institucijų dokumentais ir dėl jos pateikta nemažai skundų. 2010 m. 33 proc. visų baigtų tyrimų buvo susiję su galimybe susipažinti su dokumentais.

Pagal Sutarties nuostatas, siekiant skatinti gerą valdymą ir užtikrinti pilietinės visuomenės dalyvavimą, institucijos privalo dirbti kuo atviriau. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 15 straipsnio 3 dalyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 42 straipsnyje nustatyta teisė susipažinti su institucijų dokumentais. Ši teisė įgyvendinta priėmus Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001.

Ombudsmenas visada tvirtai gynė teisę susipažinti su ES dokumentais ir ne kartą svariai prisidėjo prie diskusijų dėl Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 persvarstymo. 2010 m. ombudsmenas užbaigė 22 tyrimus dėl skundų, susijusių su Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 taikymu. Iš tikrųjų 2010 m. Parlamentui pateiktas specialusis pranešimas parengtas gavus skundą dėl atsisakymo leisti susipažinti su dokumentais.

Ombudsmenas, tirdamas skundus dėl pažeidimų, taip pat turi teisę susipažinti su Komisijos atliktos analizės ir parengtų išvadų turiniu. Jis gali patikrinti, pvz., ar analizė ir išvados pagrįstos, tinkamai argumentuotos, visapusiškai išaiškintos ir skundų pateikėjams suprantamos.

70 proc. visų 2010 m. išnagrinėtų skundų atvejų ombudsmenas padėjo skundų pateikėjams savo iniciatyva pradėjęs tyrimą, perdavęs skundą kompetentingai ES ar nacionalinės valdžios institucijai arba pataręs skundo pateikėjui, kur kreiptis. Daugeliu atvejų skundus, kurie nepriskiriami ombudsmeno įgaliojimų sričiai, geriausiai gali išspręsti valstybių narių ar regionų ombudsmenai. 2010 m. 1 435 skundai buvo priskirti Europos ombudsmenų tinklo nario kompetencijai, o Peticijų komitetas yra visateisis šio tinklo narys. 2010 m. ombudsmenas perdavė Peticijų komitetui 145 skundus, o kiti skundai (601 skundas) buvo persiųsti Komisijai (176 skundai) ir kitoms institucijoms bei įstaigoms, įskaitant Vidaus

¹ Pranešimas dėl Europos ombudsmeno specialiojo pranešimo remiantis rekomendacijos Europos Komisijai projektu dėl skundo 676/2008/RT (2010/2086(INI)). Priimti tekstai, A7-0293/2010.

rinkos problemų sprendimo tinklą (SOLVIT).

Metiniame pranešime apie 2010 m. veiklą itin daug dėmesio skiriama naujai strategijai, kurią ombudsmenas ir jo darbuotojai parengė savo 2009–2014 m. kadencijai. Šios strategijos tikslai yra šie:

- įsiklausyti į suinteresuotųjų subjektų nuomonę gaunant skundo pateikėjų atsiliepimus, plėtojant ir stiprinant ryšius su ES institucijomis ir pilietine visuomene bei nustatant geriausios patirties pavyzdžius;
- greičiau pateikti rezultatus trumpinant laiką, reikalingą tyrimams užbaigti, ir parengiant supaprastintas procedūras, kad būtų galima skatinti greitai išnagrinėti skundus;
- daryti teigiamą įtaką ES institucijų administravimo kultūrai padedant tobulinti administracinę praktiką ir ypač daug dėmesio skiriant sisteminėms problemoms;
- glaudžiau bendradarbiauti ir laiku teikti suinteresuotiesiems subjektams ir visuomenei naudingą informaciją;
- persvarstyti, kaip institucijos administracijoje naudojami ištekliai ir taikomi aukščiausi standartai.

Ombudsmeno institucija, pagal kurios etatų planą šiuo metu yra 64 darbo vietos (20 pareigūnų ir 44 laikinųjų darbuotojų) ir kurios biudžetas yra apie 9 mln. EUR, šia nauja strategija naudosis pagrįsdama savo veiksmus, kuriais siekiama užtikrinti, kad ES piliečiai visapusiškai naudotųsi savo teisėmis, ir gerinti ES administravimo praktikos kokybę, ir atlikdama šią veiklą ja vadovausis.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	13.7.2011
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 18 -: 0 0: 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Margrete Auken, Elena Băsescu, Heinz K. Becker, Victor Boştinaru, Peter Jahr, Lena Kolarska-Bobińska, Erminia Mazzoni, Edward McMillan-Scott, Mariya Nedelcheva, Chrysoula Paliadeli, Nikolaos Salavrakos, Jarosław Leszek Wałęsa, Angelika Werthmann, Rainer Wieland, Tatjana Ždanoka
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Kinga Göncz, Cristian Dan Preda, Phil Prendergast